

IV. Славянофилитѣ въ услуга на българското просвѣщение (А. Московскиятъ Славянски благотворителенъ комитетъ и Одеското българско настоятелство).

Първото петилѣтие отъ дейността на Славянския благотв. комитетъ въ Москва бѣше обърнато предимно върху грижи за българитѣ.

„Изъ исторіи Славянскаго благотворит. комитета въ Москвѣ. Первое пятилѣтіе (1858—1862). Составилъ секретарь Комитета Нилъ Поповъ. Москва, 1871.

... Следъ Кримската война опититѣ на българскитѣ патриоти да направятъ отъ Русия центръ за духовно пробуждане на българщината чрезъ възпитаване тамъ на цѣло поколѣние българска интелигенция, увѣнчаха се съ пѣлень успѣхъ.

(Изъ рецензията за „30-лѣтіе деятельности Одесскаго болг. настоятельства“ и пр. въ Период. сп. на Бѣлг. кн, друж., кн. 54 (1895).

Първата помощ, която Русия дала на българитѣ, се е състояла въ подготвяне на бѣлгари за учители и свещеници, а следъ това и владици.

(Ю. Трифоновъ. Руско участие въ бѣлг. църковень въпросъ; Бѣлг. Историческа библ. г. I т. 3)

Славянскиятъ Благотворителенъ Комитетъ въ Москва, който има оромни заслуги въ дѣлото на нашето образование и умствено възмогване презъ втората половина на миналия вѣкъ, се е основалъ на 1858 г. 26 януарий (ст. ст.). На тази дата е последвало височайшето разрешение за основаването му. За това разрешение („утвърждение“) уведомява А. Н. Бахметева, тогава попечителъ на Московския учебенъ окръгъ, който прѣвъ подписалъ молбата за искане разрешение да се основе такъвъ комитетъ, — самъ министрътъ на външнитѣ работи, кн. А. М. Горчаковъ. Лицата, на които принадлежи честта и заслугата за основаването на този Комитетъ, заслужаватъ да бждатъ споменати тукъ съ почитъ и признателностъ. То сж следнитѣ: А. Н. Бахметевъ, графъ А. С. Уваровъ, Ф. И. Иноземцевъ, Ю. Ф. Самаринъ, М. Н. Катковъ, А. И. Кошелевъ, Ф. И. Буслаевъ, О. М. Бодянский, А. С. Хомяковъ, С. Т. Аксаковъ (баща на Константина и Ивана Аксакови), Н. В. Павловъ, С. М. Соловьевъ, М. Я. Киттари, Н. Ф. Павловъ, С. А. Смирновъ, А. С. Ефромове, А. Н. Драшусовъ, К.